

SZCZEPIENIA PRZECIW KRZTUŚCOWI

Wszystko
dla Twojego
zdrowia

DLACZEGO WARTO SIĘ SZCZEPIĆ PRZECIWKO KRZTUŚCOWI?

Krztusiec jest chorobą zakaźną układu oddechowego występującą tylko u ludzi, wywołaną przez bakterie *Bordetella pertussis*. Do zakażenia dochodzi **drogą kropelkową** oraz w wyniku **bezpośredniego kontaktu** z chorym. U niemowląt i małych dzieci choroba ma ciężki przebieg, z zaburzeniami oddychania, zdarzają się powikłania i zgony. U dzieci starszych i dorosłych zakażenie objawia się infekcją dróg oddechowych z suchym, napadowym kaszlem. U dorosłych w wielu przypadkach jedynym objawem jest przedłużający się kaszel.

Zachorowania na krztusiec występują we wszystkich grupach wiekowych (niemowlęta, dzieci młodsze i starsze oraz dorośli).

Wynika to z faktu, że odporność poszczepienna utrzymuje się średnio do 6-12 lat po szczepieniu wykonywanym w dzieciństwie a dodatkowo, część populacji dziecięcej nie otrzymuje właściwego uodpornienia z powodu decyzji rodziców lub istniejących przeciwwskazań medycznych. Kolejną przyczyną jest to, że po zachorowaniu na krztusiec nie wytwarza się trwała odporność, co oznacza, że **na krztusiec można chorować wielokrotnie w ciągu życia**.

Za przyczynę wzrostu zachorowań na krztusiec w grupie dorosłych podaje się wygasanie odporności poszczepiennej. Wraz z upływem czasu od ostatniego szczepienia poziom przeciwciał ochronnych obniża się.

SZCZEPIENIA PRZECIW KRZTUŚCOWI

Wszystko
dla Twojego
zdrowia

Krztusiec możemy rozpoznać i rozpocząć leczenie bez wykonywania dodatkowych badań, gdy spełnione są łącznie poniższe warunki:

- utrzymujący się od 2 tygodni kaszel,
- współistnienie jednego z objawów: napadowy, świszczący kaszel na wdechu, wymioty po napadzie kaszlu,
- brak innej uchwytnej przyczyny,
- bliski kontakt w ciągu 28 dni z osobą, u której laboratoryjnie potwierdzono krztusiec.

W innych sytuacjach, gdy zachodzi podejrzenie zachorowania na krztusiec, lekarz może zlecić badania diagnostyczne krwi oceniające wytwarzanie się przeciwciał w odpowiedzi na zakażenie.

Krztusiec jest najbardziej zakaźny w pierwszych 2 tyg. trwania choroby. Z czasem zakaźność systematycznie spada i **po upływie 4-5 tyg. od zachorowania**, nawet pomimo braku leczenia, **chory przestaje być zakaźny**.

Leczenie odpowiednim antybiotykiem
skraca okres zakaźności do 5 dni.

Z uwagi na dużą zakaźność krztuśca oraz niski stopień uodpornienia populacji, u osób **po bliskim kontakcie z chorym** (zakażenie potwierdzone laboratoryjnie), należy rozważyć wdrożenie profilaktyki poekspozycyjnej czyli leczenia, które zapobiega rozwojowi choroby.

Osoba z bliskiego kontaktu to osoba:

- stykająca się z chorym w odległości mniejszej niż 1 m,
- przebywająca w zamkniętym pomieszczeniu z chorym, w bliskiej odległości przez ponad godzinę,
- mająca bezpośredni kontakt z wydzielinami z jamy ustnej i nosa chorego.

Każdorazowo decyzję o leczeniu zapobiegawczym podejmuje lekarz, dlatego też po bliskim kontakcie z osobą chorą wskazana jest wizyta u lekarza prowadzącego (internisty, lekarza rodzinnego, pediatry).

Wizyta u lekarza jest szczególnie wskazana, jeżeli u osoby kontaktującej się z chorym na krztusiec w ciągu 3-4 tyg. wystąpi kaszel.

Zapobieganie zachorowaniom

Aby skutecznie zapobiec zachorowaniom na krztusiec należy zaszczepić dzieci, młodzież oraz dorosłych. Celem szczepienia jest jednoczesna ochrona przed zakażeniem oraz redukcja liczby bakterii krążących w środowisku. Dzięki temu zmniejsza się prawdopodobieństwo wystąpienia zachorowania u osób nieuodpornionych.

Istotne jest, aby poprzez szczepienia uzyskać jak najwyższy odsetek osób uodpornionych na krztusiec. Utrzymując wyszczepialność na wysokim poziomie, zapobiegamy zachorowaniu na krztusiec nie tylko u siebie, ale i u innych. Jest to bardzo ważne działanie, ponieważ od kilku lat choroba ta coraz częściej występuje u osób dorosłych. Problem dotyczy nie tylko populacji Polskiej, ale również ludzi na całym świecie. Według danych statystycznych w Polsce utrzymuje się względnie duża zapadalność na krztusiec, a nasilenia epidemiczne zachorowań pojawiają się cyklicznie co 2-5 lat.

SZCZEPIENIA PRZECIW KRZTUŚCOWI

Wszystko
dla Twojego
zdrowia

Uodpornienie przeciwko krztuścowi jest szczególnie ważne wśród osób, które mają lub będą mieć w przyszłości kontakt z noworodkami i niemowlętami (kobiety planujące ciążę, rodzice, starsze rodzeństwo, dziadkowie, opiekunki).

Zaszczepienie domowników i innych opiekunów pozwala uchronić najmłodsze, nieuodpornione jeszcze dzieci, przed przeniesieniem groźnego dla nich zakażenia od osób z najbliższego otoczenia. Szczepienia takich osób są częścią, tzw. strategii kokonowej.

Natomiast osoby zaszczepione, w sytuacji kontaktu z chorym na krztusiec, korzystają z ochrony jaką daje im szczepionka.

Obecnie dostępna jest **nowoczesna i bezpieczna szczepionka przeciw krztuścowi dla dorosłych w postaci preparatu złożonego, uodporniającego również przeciwko tężcowi i błonicy lub tężcowi, błonicy i Poliomyelitis** (chorobie Heinego-Medina). Szczepionka przeciw krztuścowi zawsze jest podawana w jednym wstrzyknięciu.

Wraz z czasem upływającym od ostatniego szczepienia spada odporność, dlatego **zaleca się podanie dorosłym dawki przypominającej raz na 10 lat**. Dzięki temu możliwe jest utrzymanie odporności na stałym (wysokim) poziomie.

Warto wiedzieć, że szczepienia przeciwko takim chorobom jak krztusiec czy grypa, mają szczególne znaczenie w odniesieniu do układu oddechowego. Szczepienia przeciw grypie, krztuścowi czy pneumokokom pomogą przygotować organizm do walki z innymi patogenami. Ma to szczególne znaczenie w kontekście uniknięcia koinfekcji (jednoczesne zakażenie kilkoma czynnikami chorobotwórczymi) wywołanych tymi patogenami, co może zwiększać ryzyko ciężkiego przebiegu choroby układu oddechowego.

Dodatkową korzyścią ze szczepienia szczepionką skojarzoną jest jednoczesne uzyskanie odporności przeciwko tężcowi.

Laseczki tężca występują w glebie. Każdego dnia, podczas codziennych czynności jesteśmy narażeni na drobne zranienia, skaleczenia czy ukąszenia. Jeżeli podczas zranienia, ukłucia czy ukąszenia doszło do zanieczyszczenia rany ziemią (lub istnieje takie prawdopodobieństwo) niezbędne jest pilne podanie szczepionki, niekiedy razem z surowicą przeciw tężcową.

Warto więc z wyprzedzeniem zadbać o uodpornienie i wykonać szczepienie dawką przypominającą, co pozwoli uniknąć stresujących sytuacji oraz zredukować ryzyko zachorowania.

Opracowano:
Zespół ds. Profilaktyki i Promocji Zdrowia